DISKURSNE STRATEGIJE U MEDIJSKOM PRIKAZU MIGRANATA

Bezić, Maja; Petrović, Ivana

Source / Izvornik: **Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu, 2019, 81 - 97**

Journal article, Published version
Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:473977

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

Repository of Faculty of humanities and social sciences

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

UDK 331.556(054):811.131.1'42
331.556(054):811.111'42
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 11. 3. 2019.

Maja Bezić
Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
HR–21000 Split, Poljička cesta 35
mbezic@ffst.hr

Ivana Petrović
Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
HR–21000 Split, Poljička cesta 35
ipetrovic@ffst.hr

DISKURSNE STRATEGIJE U MEDIJSKOM PRIKAZU MIGRANATA

Sažetak

Posljednjih nekoliko godina fenomen migracija izaziva iznimnu medijsku pozornost u cijeloj Europi, a među mnogobrojnim pitanjima koje ta široka i višeslojna tema otvara, nameće se i pitanje uloge jezika u konstruiranju prikaza migranata i oblikovanju stavova o njima. U ovom radu proučavaju se diskursne strategije koje se upotrebljavaju kod imenovanja i opisivanja migranata kao pojedinaca i kao društvene skupine. Središnji dio rada posvećen je analizi upotrebe strategija nominacije i predikacije (Reisigl i Wodak 2001), a osnovni cilj je analizirati jezik kojim mediji imenuju migrante i opisuju njihove osobine. Kako bi se ostvario osnovni cilj rada, nužno je razmotriti i konstrukciju opreke Mi/Oni, usko vezane uz pozitivan prikaz Sebe i negativan prikaz Drugoga, a uz pretpostavku da se konstruiranjem negativne slike o Drugom pridonosi oblikovanju pozitivne slike o Sebi. Opozicija Mi/Oni ostvaruje se u odnosu dvaju glavnih društvenih aktera, tj. Europe/europskih zemalja i migranata, a stajališta o migrantima kao dionicima društvene zbilje ispituju se na uzorcima korpusa preuzetih iz britanskih i talijanskih dnevnih novina.

Ključne riječi**:** migracije, migranti, diskursne strategije, medijski diskurs, Italija, Velika Britanija

1. Uvod

Iako još uvijek aktualna, takozvana izbjegličko-migrantska kriza[1] dosegnula je svoj vrhunac 2015. godine. Te je godine, prema podatcima UNHCR-a, u europskim zemljama broj izbjeglica i migranata porastao za 41 % u odnosu na 2014. godinu.[2]

1 Termin *migrantska kriza* i (znatno rjeđe) *izbjeglička kriza* upotrebljavaju brojni mediji i političari kada govore o velikom broju ljudi iz ratom zahvaćenih područja Bliskog istoka te drugih zemalja Azije i Afrike koji mediteranskom ili balkanskom rutom nastoje doći u Europu. O tome kako odabir jednog ili drugog termina utječe na oblikovanje javnog mišljena više u Lee i Nerghes (2018).

2 UNHCR: *Statistical Yearbook 2015*.https://www.unhcr.org/statistics/country/59b294387/unhcr-statistical-yearbook-2015-15th-edition.html (8. 5. 2019.)

Upravo zato su u središtu pozornosti ovog rada medijski izvještaji o migracijama objavljeni u vrijeme kulminacije migrantske krize[3], u rujnu 2015. godine. Rad se bavi analizom medijskog prikaza migrantske krize u dvjema zemljama Europske unije, Velikoj Britaniji i Italiji, čiji je društveno-kulturni i geopolitički položaj bitno drukčiji. Prema podatcima EUROSTAT-a u 2015. godini u Velikoj Britaniji registrirano je 631 500 useljenika, dok je u Italiji registrirano 280 100 useljenika.[4] Ipak, migrantski val znatno se jače osjetio u Italiji koja, zbog svoga geografskog položaja, za migrante[5] predstavlja svojevrsna vrata Europe. To potvrđuju i statistički podatci koji otkrivaju kako je 2015. godine u Italiji bilo 83 540 novih tražitelja azila, dok ih je u Velikoj Britaniji bilo upola manje, odnosno 40 160.[6] Usporedbom podataka o broju useljenika i broju novih tražitelja azila u 2015. godini, vidljivo je da u Italiji novi tražitelji azila čine oko 30 % ukupne useljeničke populacije, dok je u Velikoj Britaniji taj udio znatno manji i iznosi oko 6 %.

Uloga medija u prikazu migranata i stvaranju mišljenja o njima iznimno je važna. Svojim djelovanjem, odnosno odabirom tema i načina izvještavanja o fenomenu migracija i migrantima, mediji oblikuju i stavove o njima. Kako ističu Fairclough i Wodak (1997: 258), diskurs omogućava održavanje određenog stanja u društvu, ali i njegovu transformaciju. Tako i medijski diskurs isticanjem pozitivnih priča i tema utječe na pozitivnu percepciju migranata, dok isticanjem negativnih tema stvara oprečan učinak. Stoga je proučavanje medijskog diskursa o migrantima i migracijama vrlo važno ne samo za bolje razumijevanje slojevitosti diskursa nego i za rasvjetljavanje uloge jezika u oblikovanju stavova i vrijednosnih sustava i pojedinca i društva u cjelini.

2. Dosadašnja istraživanja

Već duže vrijeme znanstvenici se zanimaju za proučavanje širokog spektra tema vezanih uz migracije, a broj istraživanja koja se bave prikazivanjem migranata u medijima u stalnom je porastu. Dosadašnjim komparativnim istraživanjima u europskim okvirima utvrđeno je da postoje znatne različitosti među europskim zemljama s obzirom na upotrebu jezika u medijima kao i s obzirom na teme koje prevladavaju i opće stavove o migrantima, te da je način njihova portretiranja u medijima uvelike određen lokalnim kontekstom (Berry et al. 2015, Chouliaraki i Zaborowski 2017, Georgiou i Zaborowski 2017).

Dok je Velika Britanija tradicionalno useljenička zemlja, u Italiji je fenomen imigracije relativno recentna pojava. Naime, sredinom sedamdesetih godina prošlog stoljeća započinje preobrazba tada tradicionalno iseljeničke Italije u useljeničku zemlju. Ovaj proces se ubrzava devedesetih godina 20. stoljeća, a u prvom desetljeću 21. stoljeća

3 S obzirom na to da se termin *migrantska kriza* ustalio i u akademskom diskursu, upotrebljava se i u ovom radu.

4 EUROSTAT: *Total number of long-term immigrants arriving into the reporting country during the reference year.*https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00191&plugin=1 (8. 5. 2019.)

5 Pri imenovanju glavnih aktera migracija i migrantske krize u ovom radu koristi se termin *migrant* jer je riječ o terminu s uvjerljivo najvećim brojem pojavnica u analiziranim korpusima (vidi Tablicu 1.). Uz navedeni pojam javljaju se i nazivi *izbjeglice, azilanti, imigranti*.

6 EUROSTAT: *Asylum and first time asylum applicants – annual aggregated data (rounded).* https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00191&plugin=1 (8. 5. 2019.)

Italija postaje jednom od najpopularnijih useljeničkih zemalja Europske unije (Berry et al. 2015, Taylor 2009, Triandafyllidou 1999). U Italiji se, posebno u posljednjih dvadesetak godina, objavljuju različiti izvještaji i studije o migrantima i migracijama, a sve veća pozornost pridaje se i načinu prikazivanja migranata u medijima. Tako je 2008. godine objavljen deontološki kodeks *Carta di Roma* (hrv. *Rimska* povelja) koji potpisuju talijansko Nacionalno vijeće novinarskog društva (*Consiglio Nazionale dell'Ordine dei Giornalisti*) i Nacionalno tiskovno udruženje (*Federazione Nazionale della Stampa Italiana*). Ovaj kodeks nastao je kao reakcija na upotrebu politički nekorektnog leksika pri imenovanju migranata u izvještajima i reportažama. Njegovi autori navode da dijele zabrinutost Visokog povjerenstva Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) zbog načina iznošenja i prikazivanja informacija o tražiteljima azila, izbjeglicama, žrtvama trgovine ljudima i migrantima te pozivaju talijanske novinare da se pri informiranju o temama vezanim uz migrante i migracije koriste odgovarajućom, pravno utemeljenom, terminologijom te da izbjegavaju upotrebu neprimjerenih termina (Carta di Roma 2008).

Godine 2011. osnovano je „Associazione Carta di Roma", udruženje kojem je cilj omogućiti što uspješnije provođenje spomenutoga deontološkog kodeksa *Carta di Roma* te pružiti potrebnu potporu, u prvom redu, novinarima, ali i institucijama, udrugama i aktivistima koji se bave pitanjem prava tražitelja azila, izbjeglica, manjina i migranata u svijetu medija. Udruženje svake godine objavljuje i godišnje izvješće „Rapporto Carta di Roma" u kojem se iznose rezultati analize prikaza fenomena migracija u tiskanim medijima i na televiziji.[7]

Pitanjem prikaza migranata u talijanskim medijima bave se različite studije, a svima je zajednički zaključak da su talijanski mediji često skloni stvaranju negativne slike i etiketiranju migranata. Migrante se dovodi u vezu, u prvom redu, s kriminalom te se doživljavaju kao prijetnja. U izvještajima o migracijama nedostaje glas migranata jer su u novinskim člancima i televizijskim vijestima i reportažama migranti uglavnom samo objekti priče ispričane glasom talijanskog novinara te filtrirane kroz prizmu europskog pogleda na svijet i zazora prema nepoznatom *Drugom* i drukčijem koji katkada graniče s rasizmom (Sciortino et al. 2004, Taylor 2009, ter Wal 2001, 2002, Triandafyllidou 1999). Među studijama posvećenima analizi uloge jezika u konstrukciji slike migranata u talijanskim medijima, svakako je potrebno izdvojiti studiju P. Orrùa u kojoj autor, služeći se metodama analize diskursa te korpusne i kognitivne lingvistike, zaključuje da je u Italiji medijski diskurs o migracijama vezan uz tematiziranje fenomena migracije kao problema i opasnosti, posebno upotrebom metafora povezanih s vodom i ratom, te diskursnim strategijama polarizacije, viktimizacije i komparacije (Orrù 2017).

U Velikoj Britaniji devedesetih godina 20. st. pojavljuju se prve studije o utjecaju medija na društvenu percepciju izbjeglica i tražitelja azila (npr. Kaye 1998), a otad interes za tu temu ne jenjava. Osobito su važne kvalitativne i kvantitativne studije koje tematiziraju ulogu jezika u oblikovanju stavova o migrantima. Tako se pitanju prikaza izbjeglica i migranata u britanskom tisku prilazi sa stajališta korpusne analize i/ili analize diskursa (Baker et al. 2008, Gabrielatos i Baker 2008, KhosraviNik, 2010)

7 Tekst povelje i godišnji izvještaji dostupni su na mrežnim stranicama „Associazione Carta di Roma" https://www.cartadiroma.org/. (10. 10. 2019.)

te diskursno-povijesnog pristupa analizi diskursa (KhosraviNik et al. 2012). Među glavnim nalazima tih istraživanja valja izdvojiti sljedeće: prvo, diskursna konstrukcija izbjeglica, tražitelja azila i migranata u britanskim medijima ostvaruje se učestalom upotrebom metafora, osobito metafore vode (Gabrielatos i Baker 2008); drugo, upotrebom različitih diskursnih strategija stvara se negativna slika o migrantima, kao pojedincima i skupini, te se tako konstruiraju diskursi o opasnostima koje prijete od nepoznatoga, odnosno stranoga (KhosraviNik et al. 2012).

3. Metodološke napomene

Pojam diskursa definira se na različite načine. U ovom radu polazi se od poimanja diskursa kao teksta u kontekstu (Reisigl 2017: 53), preko njegova shvaćanja kao vida društvenog djelovanja (Fairclough i Wodak 1997). Fairclough i Wodak (1997) posebno ističu važnost međudjelovanja diskursa i društva; društvene strukture i procesi oblikuju diskursni događaj, dok on, istodobno, oblikuje i njih. Metodološku okosnicu rada čini diskursno-povijesni pristup (*discourse-historical approach,* DHA) kritičkoj analizi diskursa (*critical discourse analysis,* CDA) (Reisigl i Wodak 2001). Kritička analiza diskursa, naime, usmjerena je na analizu i interpretaciju diskursa u odnosu na širi društveni kontekst, a diskursno-povijesni pristup posebno propituje diskriminirajući medijski, javni i politički diskurs. U tom smislu za diskursno-povijesni pristup, kao i za kritičku analizu diskursa u cjelini, iznimno je važno viđenje jezika kao bitnoga strukturnog elementa. Kako se jezik poima kao osnovno sredstvo za ostvarivanje i održavanje moći (Reisigl i Wodak 2009: 88), diskursno-povijesni pristup usmjeren je na kritičko proučavanje upotrebe jezika onih koji su u poziciji moći. S obzirom na to, važna je uloga i položaj medija koji imaju moć da svojim djelovanjem, odnosno načinom upotrebe jezika, oblikuju stajališta i mišljenja javnosti te time doprinose pozitivnom ili negativnom vrjednovanju različitih sudionika diskursa. U užem okviru takvoga teorijskog polazišta ovaj rad se usredotočuje na analizu diskursnih strategija nominacije i predikacije s ciljem rekonstrukcije prikaza migranata u britanskom i talijanskom medijskom diskursu. Polazeći od utvrđivanja glavnih sudionika i dominantnih tema diskursa, cilj je istražiti načine imenovanja (nominacija) i opisivanja (predikacija) migranata te ih proučiti u širem kontekstu opreke *Mi/Oni* koja se obično ostvaruje putem pozitivne prezentacije *Sebe* i negativne prezentacije *Drugoga*. Analizom medijske upotrebe diskursnih strategija nominacije nastoji se ispitati kako se imenuju različiti društveni akteri te koja se jezična sredstva koriste pri njihovu imenovanju s ciljem diskursnog oblikovanja društvenih aktera kao pripadnika određene grupe. Strategija predikacije ne može se jasno odijeliti od strategije nominacije, a odnosi se na stereotipe i procjene o pozitivnim ili negativnim značajkama društvenih aktera izražene u obliku implicitnog ili eksplicitnog kvalificiranja. Analizom upotrebe diskursne strategije predikacije nastoje se utvrditi osobine i značajke društvenih aktera i njihova diskursnog kvalificiranja kao manje ili više pozitivnih odnosno negativnih sudionika u društvu (Reisigl i Wodak 2001).
Korpus za ovaj rad preuzet je iz britanskih i talijanskih dnevnih novina objavljenih u vrijeme vrhunca migrantske krize, odnosno u rujnu 2015. godine. Korpus čine dva paralelna potkorpusa ekscerpirana u razdoblju od 15. do 30. rujna 2015. iz mrežnih izdanja britanskih dnevnih novina *The Telegraph* i *The Times* te talijanskih dnevnih

novina *Corriere della Sera* i *la Repubblica*, a obuhvaća članke koji govore o migrantima i/ili o migrantskoj krizi. Članci su prikupljeni na osnovi pretraživanja internetskih stranica navedenih novina, a prema ključnim riječima: *migrant, refugee, immigrant, asylum seeker* za engleski korpus odnosno *migrante, profugo, rifugiato, immigrato, richiedente asilo* za talijanski korpus. Talijanski korpus obuhvaća 238 članaka i znatno je veći od engleskog korpusa koji broji 150 članaka. Naime, ekscerpirano je 80 članaka (59 673 riječi) iz *The Telegrapha*, 70 članaka (46 069 riječi) iz *The Timesa*, 105 članka (62 475 riječi) iz *Corriere della Sera* te 133 članaka (88 482 riječi) iz lista *la Repubblica*.

4. Analiza

4.1. Imenovanje i pripadnost grupi

U medijskom diskursu o migrantima i migracijama imenovanjem se društvene aktere određuje kao pripadnike dviju različitih skupina čiji se odnos temelji na opreci *Mi/Oni*. U analiziranim korpusima ova opreka ostvaruje se upotrebom, u prvom redu, općih imenica, potom upotrebom zbirnih imenica, etnonima, osobnih imena te toponima, a vrlo rijetko i upotrebom osobnih zamjenica *mi* i *oni,* odnosno deiktičnih izraza za označavanje osoba. Figure riječi, metafora i metonimija, koje se također učestalo koriste pri imenovanju, vezuju se uz pripadnost određenoj skupini. Njihovom upotrebom pojačava se izražavanje pozicije moći i pridonosi konstrukciji diskriminirajućega medijskog diskursa.

Važno je istaknuti da se opozicija *Mi/Oni* vrlo rijetko eksplicitno izražava, kao što je to pri upotrebi raznih oblika osobnih zamjenica *we/they* odnosno *noi/loro*. U talijanskom korpusu zabilježili smo svega nekoliko rečenica, (1) i (2), u kojima se na taj način jasno označava potpuna različitost *Nas*, kao Europljana i *Njih*, kao došljaka, dok je u engleskom korpusu ovakvih primjera još i manje, a kao najreprezentativnije izdvajamo (3) i (4).

(1) *Sono tanti, tutti giovani, tutti maschi, nessuno parla una parola di italiano: è normale avere paura, voler mettere una distanza tra noi e loro. Forse anche loro hanno paura, sono ragazzi arrivati in un mondo e in una città sconosciuti, chissà quanto hanno sofferto, chissà cosa si portano dentro* (*Corriere della Sera*, 23. 9. 2015.).[8]

(2) *La scelta che abbiamo fatto noi è di salvarli mentre sono in difficoltà e poi capire se hanno diritto all'asilo altrimenti rimpatriamo* (*Corriere della Sera*, 30. 9. 2015.).

(3) *…we should as a civilized nation accept a responsibility – with other civilized nations…we should think about whether we wish to keep our own way of life intact. We should keep taking refugees and show ourselves to be the decent, moral country we think we are* (*The Telegraph*, 19. 9. 2015.).

8 Podatci u zagradama odnose se na naziv dnevnog lista i datum objavljivanja.

(4) *If we don't help keep them there, they will simply try to come here* (*The Telegraph*, 20. 9. 2015.).

S druge strane, upotreba ostalih navedenih sredstava diskursne strategije nominacije, iako na suptilniji i teže uočljiv način, također pridonosi oblikovanju opozicije *Mi/Oni*. Tako je analizom korpusa utvrđeno da se pri imenovanju glavnih aktera migrantske krize najčešće pribjegava upotrebi općih imenica među kojima, i u engleskom i u talijanskom korpusu, prevladava upotreba imenice *migrant* odnosno *migrante*, a slijede ostale imenice bliskog iako ne i istog značenja: *refugee* odnosno *profugo* i *rifugiato* te imenice *immigrant* odnosno *immigrato* (Tablica 1.). Zanimljivo je da se u talijanskom korpusu bilježi i upotreba imenice *straniero* (ukupno 120 pojavnica), dok u engleskom korpusu nije zabilježena upotreba istoznačnice *foreigner*. Nadalje, u talijanskom korpusu zabilježili smo i upotrebu termina *clandestino* (ukupno 19 pojavnica) i *extracomunitario* (ukupno 7 pojavnica). Riječ je o nazivima koji u talijanskom jeziku i društvu imaju negativan predznak i spadaju u politički nekorektan leksik te se posljednjih godina njihova upotreba nastoji izbjeći,[9] posebno u medijskom diskursu (Carta di Roma 2008, Taylor 2009: 19–20, 35). Ovu tendenciju potvrđuje i relativno mali broj pojavnica obiju riječi u analiziranom korpusu. S obzirom na složeno denotativno i konotativno značenje, navedeni termini nemaju potpune istoznačnice u engleskom jeziku, a značenjski su im najbliži engleski izrazi *illegal migrant/immigrant* (ukupno 13 pojavnica) te *non-European* ili *non-EU migrant/immigrant* (ukupno 5 pojavnica).

Tablica 1. Opće imenice kojima se imenuju migranti s najvećim brojem pojavnica u korpusima

Engleski korpus	Pojavnice	**Talijanski korpus**	Pojavnice
migrant	717	***migrante***	877
		profugo	423
refugeee	548	***rifugiato***	236
immigrant	26	***immigrato***	112
asylum seeker	92	***richiedente asilo***	90

Potrebno je istaknuti da su imenice koje se koriste pri imenovanju glavnih aktera migrantske krize gotovo uvijek u množini, da se izmjenično upotrebljavaju te da se, premda su semantički različite, često upotrebljavaju kao istoznačnice u jednoj rečenici ili u okviru jednog članka. Primjerice, imenica *immigrant/immigrato* većinom se koristi kao istoznačnica najčešće upotrebljavane imenice *migrant/migrante*. Međutim, dok imenica *migrant/migrante* označava 'osobu koja migrira', dakle osobu koja je u procesu migracije i koja se nije trajno nastanila na nekom području,[10] imenica *immigrant/immigrato* ima nešto drukčije značenje jer označava 'osobu koja se preselila u drugu zemlju', dakle 'osobu koja je imigrirala' te više

9 Usporedi http://www.parlarecivile.it/argomenti/immigrazione/clandestino.aspx (5. 12. 2018.) http://www.parlarecivile.it/argomenti/immigrazione/extracomunitario.aspx (5. 12. 2018.)
10 http://www.treccani.it/vocabolario/migrato (11. 10. 2019.), https://en.oxforddictionaries.com/definition/migrant (12. 2. 2019.)

nije u procesu migracije, a uz to se često vezuje i određeni tip imigracije – one iz ekonomskih razloga.[11]

Značenje termina *asylum seeker*, kojem u talijanskom jeziku odgovara termin *richiedente asilo*, jasno je određeno, a odnosi se na 'osobe koje su izvan svoje države te koje od druge države traže priznavanje statusa izbjeglice ili pravnu zaštitu na njezinu teritoriju'.[12] Imenica *asylum seekers* u engleskom korpusu pojavljuje se 92 puta, a njezina talijanska istoznačnica *richiedenti asilo* 90 puta u talijanskom korpusu.

Nadalje, valja naglasiti kako se među talijanskim terminima razlikuju dva izraza: *profugo* i *rifugiato*, koja odgovaraju engleskom terminu *refugee*. Ovi izrazi u analiziranom talijanskom korpusu najčešće se upotrebljavaju kao istoznačnice, iako se u jeziku prava razlikuju s obzirom na pravni status ostvaren Ženevskom konvencijom iz 1951. godine koji *rifugiato* ima, a *profugo* ne.[13] Ovakva neujednačena upotreba navedenih imenica upućuje ne samo na terminološku zbrku uzrokovanu potrebom za imenovanjem glavnih aktera nove europske zbilje već i na svjesno konstruiranje slike migranata kao mase lišene osobnosti i individualnosti. Negativno poimanje migranata kao prijestupnika i kao prijetnje sigurnosti europskih zemalja, poglavito Velike Britanije i Italije, u analiziranim korpusima ostvaruje se s pomoću različitih načina imenovanja europskih aktera. Tako se upotrebom zbirnih imenica *police/army/coastguard* (5) odnosno *polizia/esercito/guardia costiera/guardia civile* (6), koje simboliziraju očuvanje sigurnosti, zakona i reda uređenih država, migrante kategorizira kao osobe s druge strane zakona, čime se usporedno naglašava europska pozicija moći. Isti učinak ima i upotreba općih imenica, simbola uređenih državnih aparata, poput *heads of government, EU leaders, politicians, interior ministers, officials, policymakers, diplomats* u engleskom korpusu (7), odnosno *politici, ministri dell'Interno dei Ventotto, sindaci, agenti, funzionari, militari* u talijanskom korpusu (8).

(5) *Riot police used tear gas to stop several hundred migrants, including some with children, from pushing against a police cordon at a bridge on the border after a tense stand-off of more than an hour* (*The Times*, 19. 9. 2015.).

(6) *Dopo giorni di tensioni e polemiche, dal 13 giugno la polizia francese ha bloccato il confine impedendo a profughi e migranti arrivati a Ventimiglia di attraversare. Di fronte al tentativo della polizia di sgomberare l'accampamento che si era formato sulla aiuole del varco di San Ludovico, circa un'ottantina di immigrati erano scappati sulla scogliera, pronti a tuffarsi in mare* (*Corriere della Sera*, 30. 9. 2015.).

(7) *The apparent compromise comes ahead of a meeting of EU heads of government on Wednesday, where elected leaders will be under intense pressure to reach a common approach to the continent's biggest migration crisis since World War*

11 http://www.treccani.it/vocabolario/immigrato (11. 10. 2019.), https://en.oxforddictionaries.com/definition/immigrant (12. 2. 2019.)

12 https://www.cartadiroma.org/cosa-e-la-carta-di-roma/codice-deontologico/, (21. 11. 2018.)

13 https://www.cartadiroma.org/cosa-e-la-carta-di-roma/codice-deontologico/, (21. 11. 2018.)
http://www.treccani.it/vocabolario/rifugiato, http://www.treccani.it/vocabolario/profugo (11. 10. 2019.)

Two (*The Telegraph*, 20. 9. 2015.).

(8) *I ministri dell'Interno dei Ventotto si sono riuniti a Bruxelles per tentare di risolvere il braccio di ferro su come ricollocare 120mila rifugiati provenienti da Italia e Grecia. E' stato deciso che verranno redistribuiti fra i Ventotto. I 54mila inizialmente destinati al ricollocamento dall'Ungheria saranno riassegnati, secondo criteri proporzionali, ai due Paesi del Mediterraneo* (*la Repubblica*, 15. 9. 2015.).

Pozicija moći europskih zemalja dodatno se pojačava i upotrebom osobnih imena političara, predstavnika pojedinih država poput Angele Merkel, Davida Camerona, Mattea Renzija, Viktora Orbana, Francoisa Hollanda, Zorana Milanovića ili visokih europskih i svjetskih dužnosnika poput Jean-Claude Junckera ili Ban Ki Moona (9) i (10).

(9) *Only last week, Jean-Claude Juncker, the president of the Commission, said Europe needed stronger efforts to secure its external boundaries* (*The Telegraph,* 16. 9. 2015.).

(10) *Per la cancelliera tedesca Angela Merkel »si sono fatti passi avanti verso una soluzione«; il premier Cameron assicura che il Regno Unito »lavorerà con i partner Ue per mitigare il conflitto« in Siria ed offre altri cento milioni di sterline per la crisi dei profughi. I mal di pancia per la decisione sui ricollocamenti restano sullo sfondo. Hollande schiaffeggia i ribelli: »L'Europa è costituita da principi, e chi non li rispetta deve porsi la domanda sulla sua presenza in seno all'Ue«* (*Corriere della Sera*, 24. 9. 2015.).

Osim ključnih europskih političara, imenuju se europski gradovi i države poput Bruxellesa, Berlina, Londona, Rima, Budimpešte te države poput Britanije, Italije, Njemačke, Mađarske. Navedeni toponimi koriste se u funkciji metonimije te simboliziraju različite europske nacije, a zabilježena je i upotreba toponima Europa, također u funkciji metonimije (11) i (12).

(11) *Britain will come under pressure to sign up to the Brussels quotas, even though it has opted out of the Schengen zone. Denmark and Ireland, which also enjoy opt-outs, have agreed nonetheless to take an official contingent* (*The Times*, 24. 9. 2015.).

(12) *I dettagli dipenderanno dalla volontà e dalla capacità dei singoli Paesi di assorbire nuovi arrivi. È evidente che quella della Germania è superiore a quelle di Grecia o Ungheria. Ma questa capacità di assorbimento bisogna anche svilupparla. Oggi l'agitarsi più vuoto e inutile mi pare sia in Francia e in Gran Bretagna: per entrambe la capacità di accogliere risulta molto sotto a quanto dovrebbe essere. Anche solo per ragioni demografiche, l'Europa ha bisogno di un*

milione di nuovi arrivi ogni anno (*Corriere della Sera*, 26. 9. 2015.).

S druge strane, pri imenovanju migranata osobna imena koriste se vrlo rijetko, i to u malobrojnim reportažama o njihovim osobnim iskustvima ili u člancima o inkriminirajućim radnjama u crnoj kronici. Migranti se obično razlikuju prema nacionalnoj pripadnosti kao Sirijci, Afganistanci, Iračani, Pakistanci, Senegalci, Nigerijci itd. O zemljama iz kojih dolaze, kulturi i običajima, kao i o okolnostima koje ih navode da napuste svoje domove, malo se zna, a njihova se nacionalna pripadnost često vezuje uz određenu vrstu društvene stigme (Triandafyllidou 1999, Orrù 2017). U analiziranim korpusima nacionalna pripadnost migranata koristi se u svrhu njihove identifikacije, a isticanjem nacionalne pripadnosti pridonosi se konstrukciji slike migranata kao grupe u kojoj se anulira osobnost pojedinca (13) i (14) (Chouliaraki i Zaborowski 2017). Slučajeve društvene stigmatizacije prema nacionalnoj pripadnosti nismo zabilježili.

(13) *The man, believed to be a Syrian national, was one of the estimated 3,000 migrants mostly from Africa, Afghanistan and Syria, living in makeshift camps in Calais as they try to board lorries or trains travelling to Britain* (*The Telegraph,* 18. 9. 2015.).

(14) *Sono gli afgani e i pachistani a provare la traversata più disperata, a bordo dei "canotti giocattolo". Li potresti scambiare per escursionisti, quando remano vicino alla riva. Neanche gli ultimi degli ultimi però sfuggono alla rete criminale, che impone loro giorno, orario e punto di partenza* (*la Repubblica*, 17. 9. 2015.).

U diskursnoj konstrukciji opreke *Mi/Oni* zanimljiva je upotreba figura riječi. Upotrebom metonimije pri imenovanju europskih aktera pridonosi se naglašavanju njihove pravednosti i pozicije moći, dok se metaforizacijom migranata najčešće pridonosi stvaranju negativne slike o njima. Tako, primjerice, razne institucije poput parlamenta, vlade, ministarstava, Vijeća Europe, Europske komisije itd., simboliziraju uređenu Europu i europske zemlje (15) i (16) koje se hvataju u koštac s masom migranata često prikazanom s pomoću metafora vode, rata i trgovine, (17), (18), (19), (20), (21) i (22). Među metaforama po brojnosti svakako valja istaknuti metafore vode koje su ostvarene s pomoću izraza *influx of migrants, wave of humanity, human tide, flow of refugees, stream of refugees*, zabilježenih u engleskom korpusu, te izraza *flusso di migranti, flusso umano, flusso di gente stravolta, fiume umano, afflusso di migranti, ondata migratoria, ondate di profughi, ondate di persone in fuga, marea di profughi, tsunami di migranti*, *fiume umano*, zabilježenih u talijanskom korpusu.

(15) *"There has been an increase in the number of migrants arriving on some Greek islands, including Kos," said the Foreign Office. "The British Embassy is keeping the situation under review, but at present there are no reports of any specific risks to British nationals visiting these islands"* (*The Telegraph,* 18. 9. 2015.).

(16) *Intanto il governo dell'Ungheria sta pensando di estendere la barriera* »*anti-migranti*« *anche al confine con la Romania, in aggiunta a quella già esistente*

alla frontiera serba, e intende avviare i lavori preparatori (*Corriere della Sera*, 15. 9. 2015.).

(17) *Croatia earlier said it had reached saturation point after more than 17,000 people arrived on its soil in the last two days, and began channelling the flow towards hard-line Hungary, which has vowed to "defend its borders" from the influx* (*The Times*, 19. 9. 2015.).

(18) *Sebastian Kurz, the Austrian foreign minister, called for stronger border controls by warning that Austria faced "the total invasion of our country in a few days' time"* (*The Times*, 15. 9. 2015.).

(19) *Mr Orban will on Tuesday seek to block a system of quotas drawn up by Jean-Claude Juncker to redistribute 120,000 migrants from Italy and Greece around the EU* (*The Telegraph,* 22. 9. 2015.).

(20) *La Germania intanto ha deciso di prorogare i controlli alle frontiere per altri venti giorni, per consentire una gestione ordinata del flusso di migranti* (*Corriere della Sera*, 23. 9. 2015.).

(21) *Intanto un'altra marcia di migranti che cercavano di raggiungere l'Europa a piedi dalla Turchia è stata bloccata stamane proprio fuori da Istanbul: circa 700 persone, in gran parte siriane tra le quali anche donne e bambini, si erano messe in marcia a piedi dal centro di Istanbul verso Edirne, distante 250chilometri, alla frontiera greco-turca* (*la Repubblica*, 21. 9. 2015.).

(22) *Infatti l'Unione ha gli strumenti per decidere contro il parere di una minoranza ma, in questo caso, non ha i mezzi per far rispettare la decisione e per imporre ai paesi contrari di ospitare il contingente di migranti loro assegnato* (*la Repubblica*, 16. 9. 2015.).

4.2. Opisivanje i kvalificiranje

Konstrukcija opreke *Mi/Oni* ostvaruje se i s pomoću diskursne strategije predikacije kojom se postiže slojevitost i višedimenzionalnost analiziranog diskursa. Naime, za razliku od strategija nominacije kojima se konstruira prikaz na temelju jasne razlike između *Nas* i *Njih*, opisivanje i kvalificiranje pridonosi konstrukciji slojevitijeg prikaza opreke *Mi/Oni*. Upotrebom strategija predikacije društvenim akterima ciljano se i hotimično pridaju određene pozitivne ili negativne osobine, čime se pojačava odnos nejednakosti moći i dodatno osnažuje pozitivan prikaz *Sebe* i negativan prikaz *Drugoga*. U takvom eurocentričnom prikazu, čiji su autori često ugledni europski

političari, Europa se kvalificira kao civilizirano društvo pod „najezdom“ migranata kojima nastoji pomoći (23), (24), (25), (26), a migranti se poimaju kao problem koji europske zemlje nastoje riješiti te kao teret koji nastoje podijeliti (27), (28), (29), (30).

(23) *"Europe is a community of values based on human sympathy and solidarity. And those that do not share our values cannot count on our money over time," Mr Gabriel, leader of the Social Democratic Party in Mrs Merkel's coalition government, said. "If it continues like this, then Europe is in danger, more than it was from the financial crisis or the Greece crisis," he added* (*The Times,* 18. 9. 2015.).

(24) *With no let-up in the flow of people desperate to find shelter in Europe from war and misery, and thousands stranded by border closures and increasing controls, new figures showed the European Union had received almost a quarter of a million asylum requests in the three months to June* (*The Times,* 19. 9. 2015.).

(25) *Hollande schiaffeggia i ribelli:* »*L'Europa è costituita da principi, e chi non li rispetta deve porsi la domanda sulla sua presenza in seno all'Ue*« (*Corriere della Sera*, 24. 9. 2015.).

(26) *Renzi ha tenuto a rimarcare quanto sia necessario evitare che "la paura" porti a nuovi "muri" tra i popoli. "La vecchia Europa, nata sul coraggio, non ceda alla paura. L'Italia farà la sua parte. Il problema non sono i numeri, ma "la paura". "L'Europa è nata per abbattere i muri e vedere sorgerne di nuovi" nel cuore del Continente "è intollerabile", ha detto ancora Renzi* (*la Repubblica*, 29. 9. 2015.).

(27) *The EU "should seriously consider" forcing through mandatory quotas to distribute refugees across Europe by using a majority vote, German foreign minister Frank-Walter Steinmeier has warned* (*The Telegraph,* 18. 9. 2015.).

(28) *He also says the refugee problem should be solved "at its source", in Greece or Turkey, which most Syrian or Iraqi refugees pass through to get to Europe* (*The Telegraph,* 22. 9. 2015.).

(29) *All'interno del problema più ampio delle migrazioni, esploso drammaticamente negli ultimi anni, il problema del traffico di esseri umani, e in particolare della tratta a fini di sfruttamento sessuale, ha assunto dimensioni che ne fanno uno dei problemi più inquietanti della società contemporanea* (*la Repubblica*, 22. 9. 2015.).

(30) *La nuova proposta messa a punto dalla presidenza lussemburghese dell'Ue prevede*

che i 120.000 rifugiati da redistribuire fra i 28 Paesi Ue provengano tutti da Italia e Grecia. I 54.000 inizialmente destinati al ricollocamento dall'Ungheria verrebbero così riassegnati secondo criteri proporzionali ai due Paesi del Mediterraneo (*Corriere della Sera*, 22. 9. 2015.).

Osim straha od migranata, povremeno se javlja i empatija prema migrantima, stoga se katkad oštrica kritike usmjerava i prema Europi. Tako se, primjerice, migranti opisuju kao iscrpljeni i hrabri putnici u potrazi za boljim i sigurnijim životom za sebe i svoje obitelji, dok se Europa kvalificira kao negostoljubiva i ksenofobna (31), (32), (33), (34), (35), (36).

(31) *Nothing we say or do can seemingly deter those brave souls who have decided to come in search of safety or simply a better life* (*The Telegraph,* 20. 9. 2015.).

(32) *If there is one lesson from the European migrant crisis, it is that there is absolutely nothing – once they have decided to come – that will hold them back… It makes no difference whether the would-be entrants are abused by xenophobic western politicians or corralled for months on unsanitary Balkan railway platforms* (*The Telegraph,* 22. 9. 2015.).

(33) *It seems a heartless way to treat asylum seekers. Who would not pity these exhausted people striving for a better life for themselves and their families?* (*The Telegraph,* 18. 9. 2015.).

(34) *Non tutto è semplice per i profughi. Molti sono reduci da mesi di viaggio. Si sono dovuti adattare. Improvvisano giacigli e cercano cibo dove lo trovano. Il centro medico universitario di Hannover ha segnalato 30 casi di intossicazione da funghi velenosi in una sola notte. Chi li ha raccolti aveva fame. Non li conosceva* (*la Repubblica*, 22. 9. 2015.).

(35) *Prendiamo i migranti: persone straordinariamente coraggiose venute da luoghi ostili solo per lavorare e avere una vita migliore. Ma molti governi glielo vietano, e gli imprenditori non li assumono perché poi è difficile licenziarli* (*la Repubblica*, 23. 9. 2015.)

(36) *Ogni giorno un servizio su siriani scappati dalla guerra e che sicuramente, nella capitale d'Europa, sognavano un futuro migliore di una piccola tenda che si inonda d'acqua al primo temporale, nel campeggio della miseria. Perché i richiedenti asilo sono stati presto raggiunti da compagni di sventura (senzatetto, immigrati clandestini), ma anche presi di mira da sfruttatori della peggior specie (le associazioni denunciano la presenza, limitata ma reale, di spacciatori e altri trafficanti).* (*la Repubblica*, 23. 9. 2015.)

Kvalificiranje pojedinih europskih zemalja prilično je raznoliko i u talijanskom i u engleskom korpusu. U talijanskom korpusu u fokusu je najčešće Italija koja se kvalificira kao prva zemlja ulaska migranata i njihovo prvo utočište, kao zemlja koja je prva bila pogođena rastućom migrantskom krizom te koja ostale europske zemlje poziva u pomoć i na suradnju. Kvalificiranje Italije kao spasiteljice mnogobrojnih migranata često se ostvaruje prozivanjem ostalih europskih zemalja zbog ignoriranja problema uzrokovanih rastućim priljevom migranata te pozivanjem na odgovornost i solidarnost (37), (38), (39).

(37) *L'Italia chiede di rivedere il trattato di Dublino (che obbliga i richiedenti asilo a stare nel Paese di primo ingresso fino al riconoscimento dello status di rifugiato) e lasciare aperte le frontiere terrestri per evitare di rimanere stretta tra gli arrivi via mare e l'impossibilità di far uscire chi rifiuta il fotosegnalamento perché vuole chiedere asilo altrove* (*Corriere della Sera*, 14. 9. 2015.).

(38) *Ancora una volta ci toccò ascoltare dall'Europa un corale »son fatti vostri«, ma noi continuammo a salvare vite, accogliere profughi, arrestare scafisti, sequestrare le loro imbarcazioni, rimpatriando o provando a rimpatriare - tra mille difficoltà - chi profugo non era, ma era un irregolare* (*Corriere della Sera*, 24. 9. 2015.).

(39) *Il presidente del Consiglio ha parlato del problema dei profughi e della questione siriana, ricordando il ruolo centrale dell'Italia "la prima a cogliere" l'importanza della crisi dei migranti, iniziata nel Mediterraneo. "Parlo a nome di un popolo generoso e responsabile che si impegna nel salvataggio di migliaia di fratelli e sorelle nel cuore del Mediterraneo" (la Repubblica*, 29. 9. 2015.).

S druge strane, analizom engleskog korpusa, stječe se dojam da je Velika Britanija tek promatrač zbivanja na kontinentu. U središtu novinskih izvještaja druge su europske zemlje, osobito one na migrantskoj ruti, primjerice Mađarska i Hrvatska (40), a često se ističu i neslaganja oko načina rješavanja pitanja migranata među članicama Europske unije (41).

(40) *Overwhelmed by the influx, Croatia has been transporting migrants to its borders with Slovenia or Hungary - more than 6,000 migrants left that way Monday and Tuesday* (*The Telegraph,* 22. 9. 2015.).

(41) *After days of diplomacy failed to find consensus, EU interior ministers held a majority vote to overrule the Hungarian, Romanian, Czech and Slovakian opposition to quotas relocating 120,000 migrants, principally from Italy and Greece, across the EU. Britain has an opt-out from the quotas* (*The Times,* 23. 9. 2015.).

5. Zaključak

Različit geografski položaj Velike Britanije i Italije uzrokovao je različite razmjere odjeka migrantske krize u britanskom i talijanskom društvu, stoga i u britanskim i talijanskim medijima. Zbog svoga geografskog položaja Italija je polazišna točka širenja migrantskog vala Europom, dok se Velika Britanija nalazi na rubovima njegova širenja. Razmjeri recentnih migracija, stoga, puno su veći u Italiji nego u Velikoj Britaniji, što potvrđuje dvostruko veći broj tražitelja azila zabilježen u Italiji u vrijeme vrhunca migrantske krize (prema EUROSTATU) te znatno veći broj članaka ekscerpiranih iz talijanskih dnevnih novina u ovom radu.

Koristeći se kritičkom analizom diskursa (CDA) kao teoretskim okvirom, analizirali smo strategije imenovanja i kvalificiranja migranata u britanskom i talijanskom tisku s ciljem konstrukcije prikaza pozicije migranata kao pojedinaca i kao društvene skupine u dvjema geopolitički različitim europskim zemljama s različitim društveno-kulturnim nasljeđem. S obzirom na činjenicu da se pozicija migranata u europskom društvu ostvaruje u interakciji s ostalim društvenim akterima, posebnu pozornost obratili smo na konstrukciju opreke *Mi/Oni* ostvarenu preko odnosa Europa/europske zemlje – migranti te smo pri analizi strategija imenovanja i kvalificiranja migranata ispitali i strategije imenovanja i kvalificiranja europskih aktera. Analiza je pokazala da je opreka *Mi/Oni* prisutna u obama korpusima, ali više implicitno nego eksplicitno.

Unatoč različitom društveno-kulturnom nasljeđu, različitom geopolitičkom položaju te različitim razmjerima odjeka vala migracija u Velikoj Britaniji i Italiji, ustanovili smo da se konstrukcija opreke *Mi/Oni* ostvaruje upotrebom gotovo istih strategija nominacije u britanskim i talijanskim medijima, odnosno upotrebom općih i zbirnih imenica, etnonima, osobnih imena, toponima, osobnih zamjenica *mi* i *oni* te metafore i metonimije. No, potrebno je istaknuti da je nominacija migranata raznovrsnija u talijanskom korpusu, što dovodimo u vezu s većim razmjerom odjeka migrantskog vala u Italiji. U talijanskom korpusu, primjerice, razlikuju se migranti sa službenim statusom izbjeglice (*rifugiati*) od migranata koji taj status nemaju (*profughi*), a koriste se i negativno obojeni termini *straniero, clandestino* i *extracomunitario* koji nemaju odgovarajući engleski ekvivalent. U obama korpusima, pri imenovanju migranta, najčešće se upotrebljavaju opće imenice u množini, često kao istoznačnice i to unatoč semantičkim razlikama koje među njima postoje. Osobna imena rijetko se koriste, a česta je upotreba metafora, posebno metafora povezanih s priljevom prijeteće vode. S druge strane, pri imenovanju europskih aktera upotrebljavaju se zbirne i opće imenice koje simboliziraju civilizirane i uređene države, potom osobna imena vodećih europskih političara te toponimi u funkciji metonimije. S pomoću navedenih strategija nominacije, između migranata i europskih aktera uspostavlja se odnos žrtva – spasitelj koji se temelji na pozitivnoj prezentaciji civilizirane Europe koja migrante tretira kao žrtve, ali i kao problem koji pokušava riješiti. Migranti su prikazani kao rastuća masa, kao sve veći uteg europskom društvu, kao teret koji je potrebno raspodijeliti ili koji je potrebno riješiti. S pomoću strategija predikacije ovaj se odnos dodatno produbljuje; umanjuje se istost, a ističe drukčijost. U prvom redu naglašava se različitost i neprilagodljivost migranata koje se često opisuje kao očajnu svjetinu koja iscrpljuje Europu i predstavlja prijetnju društvenom napretku i blagostanju. No, potrebno je istaknuti da se u nekim slučajevima pri kvalificiranju javlja i empatija prema migrantima te se oni doživljavaju kao hrabri putnici u potrazi za boljim

i sigurnijim životom, dok se Europa osuđuje zbog maćehinskog odnosa prema njima. U talijanskom medijskom diskursu zanimljiva je kritika često upućena ostalim europskim državama koja se ostvaruje kvalificiranjem Italije kao prve zemlje pod udarom rastućeg vala migranta koji ostatak Europe ili ignorira ili gura pod „talijanski" tepih. S druge strane, Britanija kao da nije izravno uključena u sva burna događanja na kontinentu, nego se nalazi na marginama, u ulozi promatrača.

Literatura

Baker, P.; Gabrielatos, C.; KhosraviNik, M.; Kryzanowski, M.; McEnery, T.; Wodak, R. (2008). "A useful methodological synergy? Combining critical discourse analysis and corpus linguistics to examine discourses of refugees and asylum seekers in the UK press". *Discourse and Society*, 19 (3), 273–306.

Berry, M.; Garcia-Blanco, I.; Moore, K. (2015). *Press coverage of the migrants crisis in the EU: A content analysis of five European countries. Report prepared for the United Nations High Commission for Refugees.* http://www.unhcr.org/56bb369c9.html (10. 12. 2018.)

Chouliaraki, L.; Zaborowski, R. (2017). "Voice and community in the refugee crisis. A content analysis of newspaper narratives in eight European countries." *International Communication Gazette*, 79 (6–7), 613–635.

Georgiou, M.; Zaborowski, R. (2017). *Media coverage of the "refugee crisis": A cross-European perspective.* Strasbourg: Council of Europe. https://rm.coe.int/1680706b00 (17. 9. 2018.)

Fairclough, N.; Wodak, R. (1997). "Critical Discourse Analysis". U Teun Van Dijk, (ur.), *Discourse as Social Interaction* (str. 258–284). London: SAGE.

Gabrielatos, C.; Baker, P. (2008). "Fleeing, sneaking, flooding: A corpus analysis of discursive constructions of refugees and asylum seekers in the UK press 1996–2005". *Journal of English Linguistics*, 36(1), 5–38.

Kaye, R. (1998). "Redefining the Refugee: The UK Media Portrayal of Asylum Seekers". U Khalid Koser, Helma Lutz (ur.), *The New Migration in Europe: Social Constructions and Social Realities* (str. 163–182). London: Palgrave Macmillan.

KhosraviNik, M. (2010). "The representation of refugees, asylum seekers and immigrants in the British newspapers: a critical discourse analysis". *Journal of Language and Politics* 9(1), 1–28.

KhosraviNik, M.; Kryzanowski, M.; Wodak, R. (2012). "Dynamics of Representation in Discourse: Immigrants in the British Press". U Michi Messer, Renée Schroeder, Ruth Wodak (ur.), *Migrations: Interdisciplinary Perspectives* (str. 283–295). Vienna: Springer.

Lee, J.-S.; Nerghes, A. (2018). "Refugee or Migrant Crisis? Labels, Perceived Agency, and Sentiment Polarity in Online Discussions". Social Media + Society. https://doi.org/10.1177%2F2056305118785638 (20. 5. 2019.)

Orrù, P. (2017). *Il discorso sulle migrazioni nell'Italia contemporanea. Un'analisi linguistico-discorsiva sulla stampa (2000-2010).* Milano: Franco Angeli.

Reisigl, M.; Wodak, R. (2001). *Discourse and Discrimination. Rhetorics of Racism and Antisemitism.* London: Routledge.

Reisigl, M.; Wodak, R. (2009). "The discourse-historical approach (DHA)". U Ruth

Wodak, Michael Meyer (ur.), *Methods for Critical Discourse Analysis* (str. 87–121). London: Sage (drugo prošireno izdanje).

Reisigl, M. (2017). "The Discourse-Historical Approach". U John Flowerdew, John Richardson, (ur.), *Routledge Handbook of Critical Discourse Studies* (str. 44–59). London: Routledge.

Sciortino, G.; Colombo, A. (2004). "The flows and the flood: the public discourse on immigration in Italy, 1969–2001". *Journal of Modern Italian Studies*, 9:1, 94–113.

Taylor, Ch. (2009). *The representation of immigrants in the Italian press. CIRCaP, Occasional Papers No. 21/2009*. Siena: Università di Siena.

ter Wal, J. (2001). "Minacce territoriali, socio-economiche e di sicurezza. L"immagine degli immigrati nella stampa quotidiana". *Incontri* 16: 67–78.

ter Wal, J. (ur.) (2002). *Racism and Cultural Diversity in the Mass Media*. *An Overview of Research and Examples of Good Practice in the 15 EU Member States*. Vienna: European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia.

Triandafyllidou, A. (1999). "Nation and Immigration: A Study of the Italian Press Discourse". *Social Identities*, 5:1, 65–88.

Internetski izvori

Corriere della Sera
https://www.corriere.it/ (3. 12. 2015.)

Carta di Roma. Protocollo deontologico concernente richiedenti asilo, rifugiati, vittime della tratta e migranti (2008).
https://www.cartadiroma.org/cosa-e-la-carta-di-roma/codice-deontologico/ (21. 11. 2018.)

EUROSTAT: Total number of long-term immigrants arriving into the reporting country during the reference year.
https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00191&plugin=1 (8. 5. 2019.)

EUROSTAT: Asylum and first time asylum applicants – annual aggregated data (rounded).
https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00191&plugin=1 (8. 5. 2019.)

Oxford Living Dictionary
https://en.oxforddictionaries.com/ (12. 2. 2019.)

Parlare civile. Comunicare senza discriminare
http://www.parlarecivile.it/home.aspx (5. 12. 2018.)

la Repubblica
https://www.repubblica.it/ (15. 11. 2015.)

UNHCR: *Statistical Yearbook 2015.*
https://www.unhcr.org/statistics/country/59b294387/unhcr-statistical-yearbook-2015-15th-edition.html (8. 5. 2019.)

The Times
https://www.thetimes.co.uk/ (13. 10. 2015.)

The Telegraph
https://www.telegraph.co.uk/ (26. 10. 2015.)

Treccani Vocabolario Online
http://www.treccani.it/vocabolario/ (11. 10. 2019.)

DISCURSIVE STRATEGIES IN THE MEDIA DISCOURSE ON MIGRATION

Abstract

The phenomenon of migration has received much media attention in Europe in recent years. This rich and multifaceted topic raises numerous questions, one of the most important of which is the question of the role of language in representing migrants and shaping the attitudes toward them. This paper examines the discursive strategies employed by the media in naming and describing migrants, both as individuals and as a social group, focusing on the strategies of nomination and predication (Reisigl and Wodak 2001). In order to achieve the primary objective of the study, it is also necessary to consider the construction of an Us vs. Them binary, often established through the process of positive self-presentation and negative other-presentation. By constructing a negative image of the Other, the positive image of Self is formed. A We/They binary is realized through the relation Europe - migrants and the views on migrants as social actors are examined on the corpora made up of texts from British and Italian daily newspapers.

Key words**:** migrations, migrants, discursive strategies, media discourse, Italy, Great Britain